

An aerial, black and white photograph of a historic city, likely Antwerp, Belgium. The image shows a dense cluster of buildings with dark, gabled roofs. A prominent church with a tall, dark spire is visible on the left side. The city extends to the horizon, with some industrial structures and smokestacks visible in the distance. The text 'A27' is overlaid in the top right corner.

A27

Bij St.-Jacobs,
Vlasmarkt &
Beverhoutplein

Keizer Jozef II bepaalde met het decreet van 26 juni 1784 dat het voortaan **verboden** was om in kerken en in de bebouwde kom te begraven. Van dan af werden begraafplaatsen buiten de stadsmuren opgericht. Vooral de stinkend rijken waren boos. Immers als je in een kerk werd begraven had je in het hiernamaals een topjob. Wie ook hun grimmigheid niet konden verbergen waren de **bisschoppen**, die dus niet meer in hun kathedraal begraven werden. Zij moesten nu naast een doodgewone sterveling liggen!

Maar nog erger was het voor de nabestaanden van een gewone sterveling. Voorheen werd de kist met 4 of 6 man naar het kerkhof naast de parochiekerk gedragen. Dit was nu niet meer mogelijk en men diende voortaan zelf voor vervoer te zorgen. Op den buiten werd dit nog lang gedaan omdat deze niet onderworpen waren aan de wet.

Plan uit 1767 waarop het kerkhof en de bomen binnen het terrein gevat tussen de dubbele gele lijnen dienden te verdwijnen en het terrein verhard zal worden.

Foto onder - Is geen gebouw. Ik zag dit liggen aan het venster. We moesten dat van buiten leren in de lagere school. Ik herinner me er nog bitter weinig van.

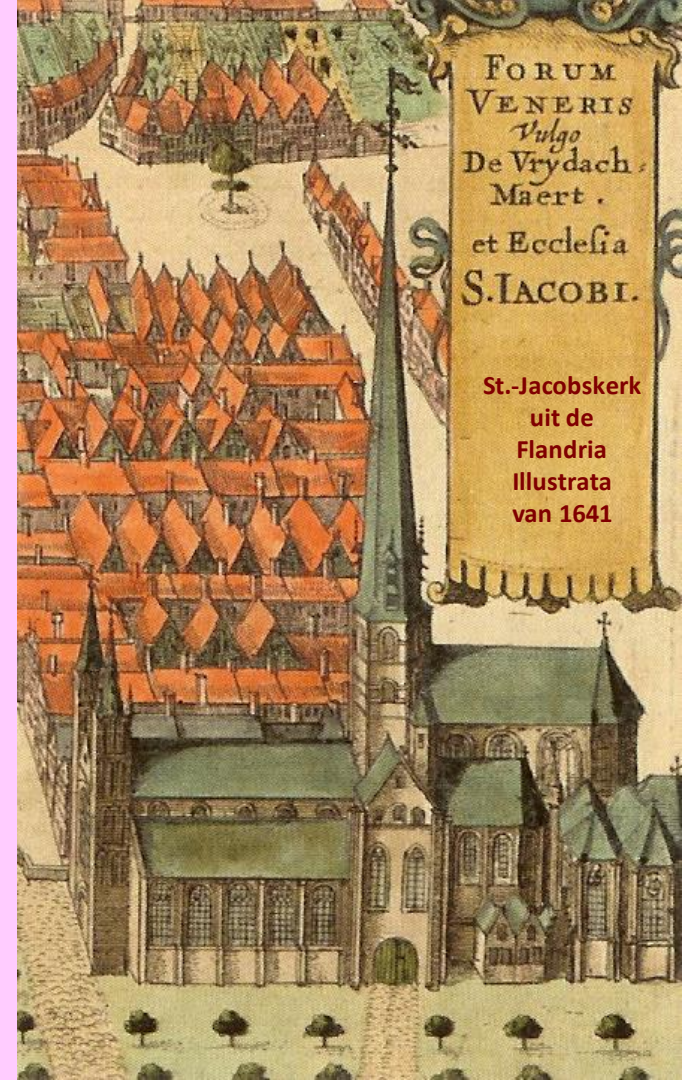
johan@sint-pietersdexp.be
www.sint-pietersdexp.be

ARCHIVES
FLAND. OB.

Vrijdagmarkt

De St.-Jacobskerk, één van de drie oudste kerken van Gent, heeft een lange en bewogen geschiedenis achter de rug. Wanneer de 1e houten kerk werd gebouwd weet men niet exact (1093?). Ze brandde echter af en in 1120 is men begonnen met het bouwen van een nieuwe kerk in romaanse stijl met 2 vierkante westtorens. De octagonale oosttoren en het koor dateren uit de 13^e eeuw en zijn qua stijl vroeggotisch of romaans-gotisch. Een brand rond 1400 legde de zuidelijke van de twee westtorens in de as. Gezien deze werd herbouwd met een stenen spits, is het aangezicht sindsdien niet meer symmetrisch. In de 15^e eeuw breidde men de kerk uit met zijkapellen voor de gilden. Op het einde van de 15^e eeuw kreeg de verbouwde toren een gotische spits in sterk kalkhoudende Balegemse zandsteen, welke achteraf gezien heel gevoelig bleek te zijn voor zure regen.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Door de eeuwen heen is de vloer diverse malen opgehoogd. Het huidige maaiveld ligt ongeveer 1,5 meter hoger dan bij de bouw van de kerk.
Het uitzicht van de kerk onderging in 18^e eeuw een grondige verandering door de ombouw v/d 3 portaalgevels naar bepleisterde klokgevels (foto linksonder).
Vanaf 1829 lagen er reeds plannen op tafel om alles zoveel mogelijk in zijn oorspronkelijke staat te herstellen. Tussen 1870 en 1906 werd de kerk uiteindelijk verbouwd in 2 stijlen, de neo-romaanse en de gotische stijl.
Persoonlijk vind ik dit een van de mooiste kerken van Gent.

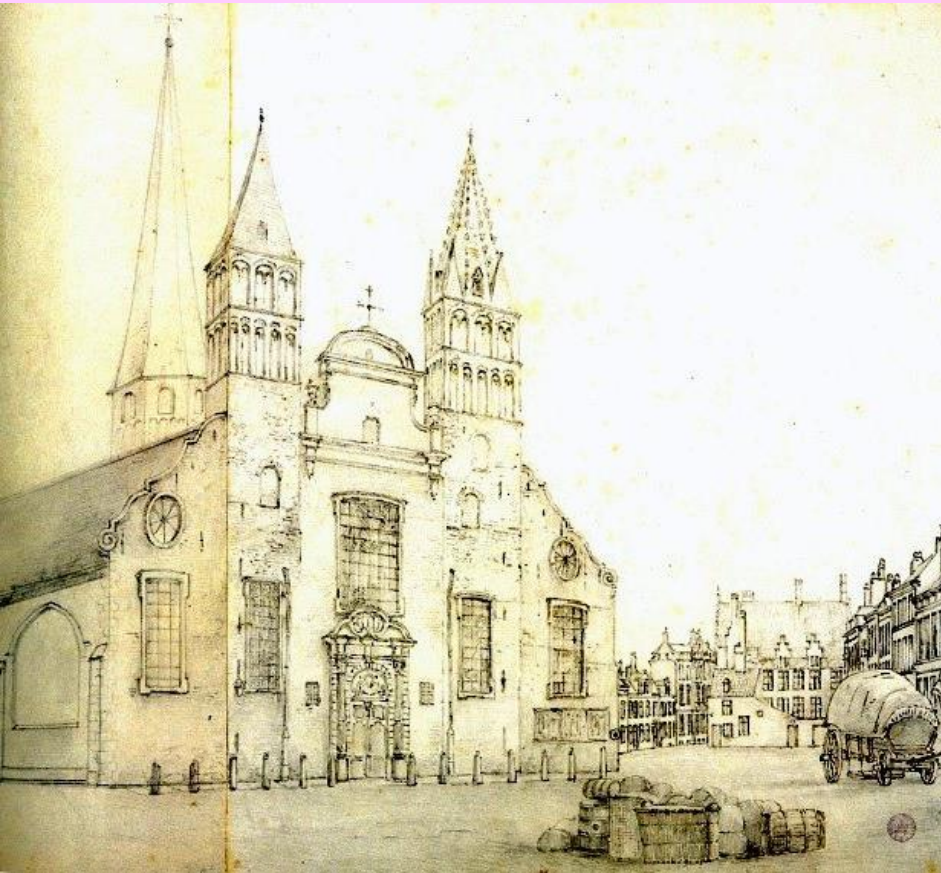
Klokgevel

Zuidkant 1865

St.-Jacobs
rond 1888.

St.-Jacobskerk vóór de restauratie van 1870

1821

Tot 1870 had de kerk een totaal ander uitzicht. Zo waren de drie portalen voorzien van een geveltop in **klokvorm** en de westgevel was volledig bepleisterd.

2 mei 1865, inhuldiging bisschop
Bracq. Een zeer vroege foto
waarop mensen staan die niet
poseren!

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

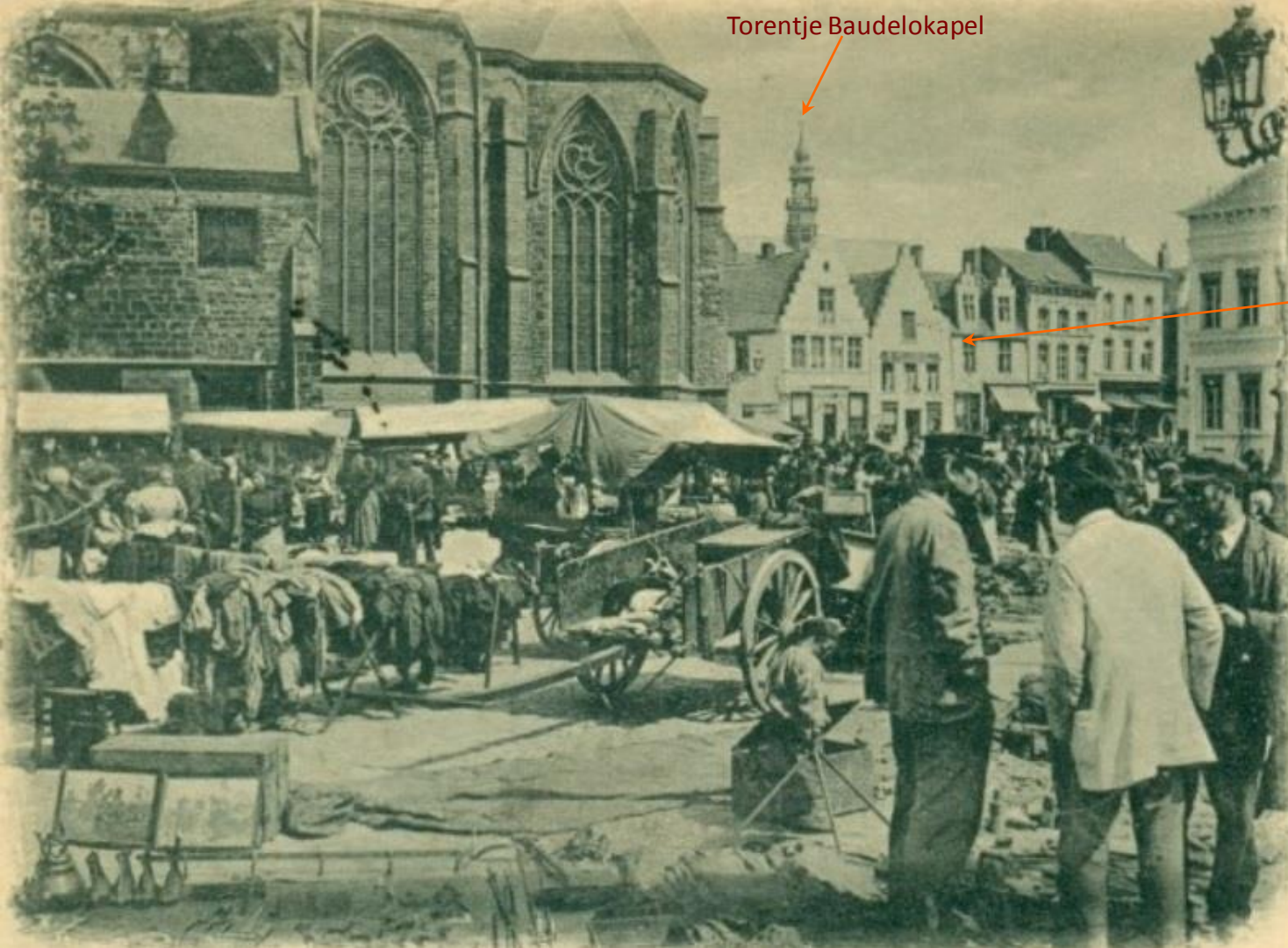
Kaart ± 1880

Baudelo-
kapel

Kapel St.-Jan in d'Olie

johan@sint-pietersdexp.be
www.sint-pietersdexp.be

Torentje Baudelokapel

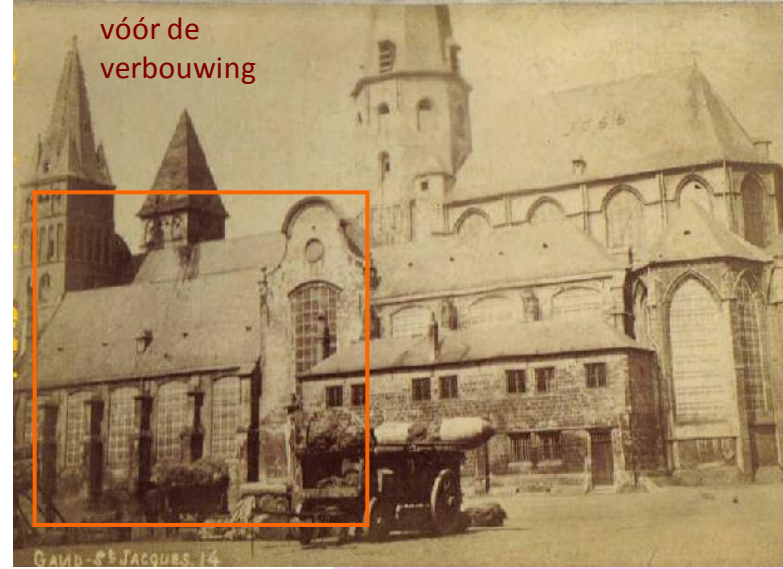
Je zou je bijna in de drukte van de Gentse Feesten wanen bij het zien van deze foto. Het is echter een doordeweekse prondelmarkt **bij St.-Jacobs**, maar dan ook heel lang geleden.

Merkwaardig is ~~de~~ **de huizenrij** die de hedendaagse Steendam voorafging en werd gesloopt om de Bibliotheekstraat en later de rotonde aan te leggen.

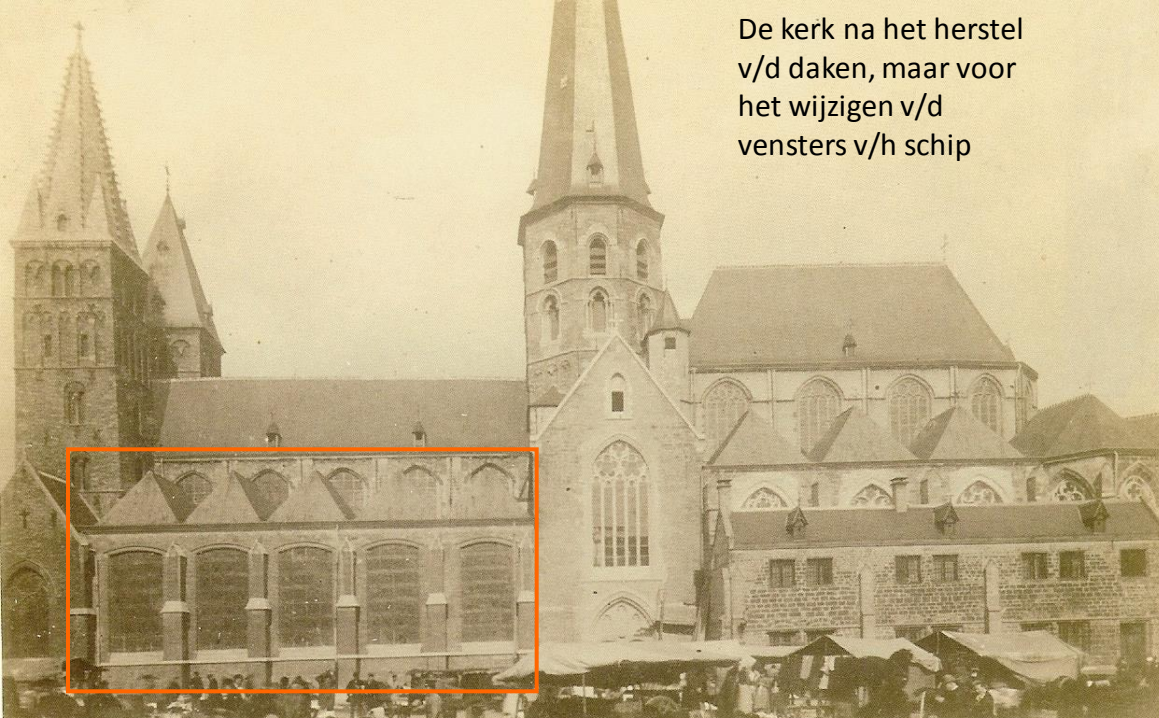
Deze foto dateert daarom uit het eind van de 19^e eeuw.

Foto van vóór 1904. Na deze datum wordt de Borluutstraat aangelegd en verdween deze aanbouw van het hoekpand.

na de
verbouwing

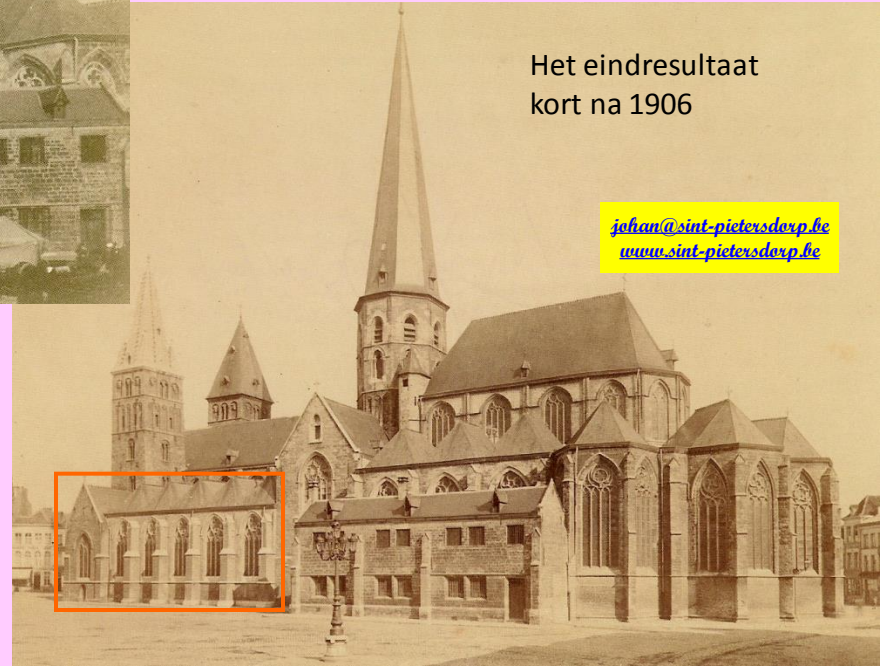

Dezelfde locatie
zonder de
marktdrukke

De kerk na het herstel
v/d daken, maar voor
het wijzigen v/d
vensters v/h schip

Het eindresultaat
kort na 1906

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Ik stel me toch wel vragen bij de uitgaven van de overheid?
Vernieuwing van de daken, oké. Maar was het echt nodig om
deze ramen te veranderen? De kerk had al verschillende keren
een gedaantewisseling ondergaan.

Marché St. Jacques Gand

J. De Bruycker

Hier moet kunstenaar **Jules De Bruycker** (1870-1945) zonder twijfel op de hoek v/d Wijzemanstraat **bij St.-Jacobs** hebben gezeten, nog achter de twee zittende verkopers op de voorgrond. Je ziet in het midden v/d **kleurets** het kerkportaal aan de noordelijke zijkant van de kerk en 2 grote raambogen ernaast rechts.

De kunstenaar heeft veel gravures van zijn stad gemaakt, vaak van markten en pleinen. Op deze ets verwoordt hij als her ware het leven op de prondel- of vlooiemarkt.

johan@sint-pietersdexp.be
www.sint-pietersdexp.be

Een gelijkaardig volkstafereel
langsij de St.-Jacobskerk. Het
torentje van de Baudlokapel
in de linker bovenhoek.

M.S.K. De oude markt te Gent
in 1923. Olieverfschilderij van
Jules De Bruycker. De Gentse
kunstenaar geboren in de Jan
Breydelstraat woonde op het
laatst in de Isabellakaai.

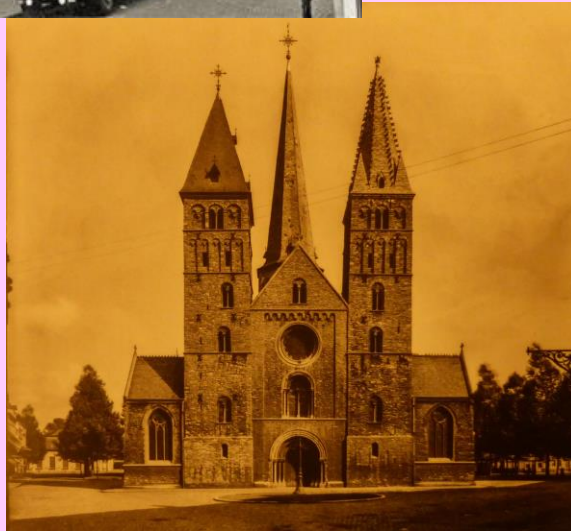
Het torentje van de kapel van St.-Jan in d'Olie.

Een gelijkaardig markt-
tafereel doch nu voor het
hoofdportaal aan de
voorzijde van de kerk.

Aquarel door Jules De
Bruycker uit 1909.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Wat dacht je? Een mooi
kerkje in een boerendorp,
neen het is onze St.-Jacobs-
kerk in 1916.

Kuipers op de markt van nieuwe
koopwaren bij St.-Jacobs.

Een
afgevoerd
plan

Van 1870 tot 1906 werd de kerk grondig gerestaureerd, naar ontwerp van de befaamde architect August Van Assche. In een streven naar eenheid in stijl verwijderde hij alle 18-eeuwse toevoegingen en reconstrueerde hij de voorgevel. Het portaal werd volgens kenners veel te rijk uitgevoerd. In de nissen van de westentorens werden niet te verantwoorden mijterbogen aangebracht en de 18-eeuwse zijkapellen werden omgevormd tot neogotische. De grote achthoekige toren kreeg een nieuwe spits in 1884. Ook nu nog vertonen de twee torens aan de hoofdingang een ongelijke afwerking. De linker westentoren heeft een eind 19-eeuwse gerestaureerde bekroning. De vorm van deze toren werd sterk beïnvloed door de Doornikse kathedraal. De bekroning van de rechter westentoren is niet opgetrokken in Doornikse hardsteen, maar in Balegemse zandsteen. Daar zandsteen zich veel makkelijker laat bewerken, gaf dit aanleiding tot een verdere detaillering in de versiering. De vormgeving van deze bekroning is naar verluid authentiek. Het verschil tussen de twee torens is dat de linker de oorspronkelijke vorm behouden heeft (12^e eeuw) terwijl de andere een aspect heeft die kenmerkend is voor de 15^e eeuw.

Etser Jules De Bruycker (1870-1945)

Deze ets schetst ons de prondelmarkt ter hoogte van het voorportaal v/d kerk.

Vergelijk deze ets met de aquarel 4 dia's terug en je merkt op dat dezelfde verkopers en standjes geschetst werden.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

1-6-1722

Bisschoppelijke verordening
waarbij het **verboden** is
alcohol te schenken in de
herbergen tijdens de
hoogmis.

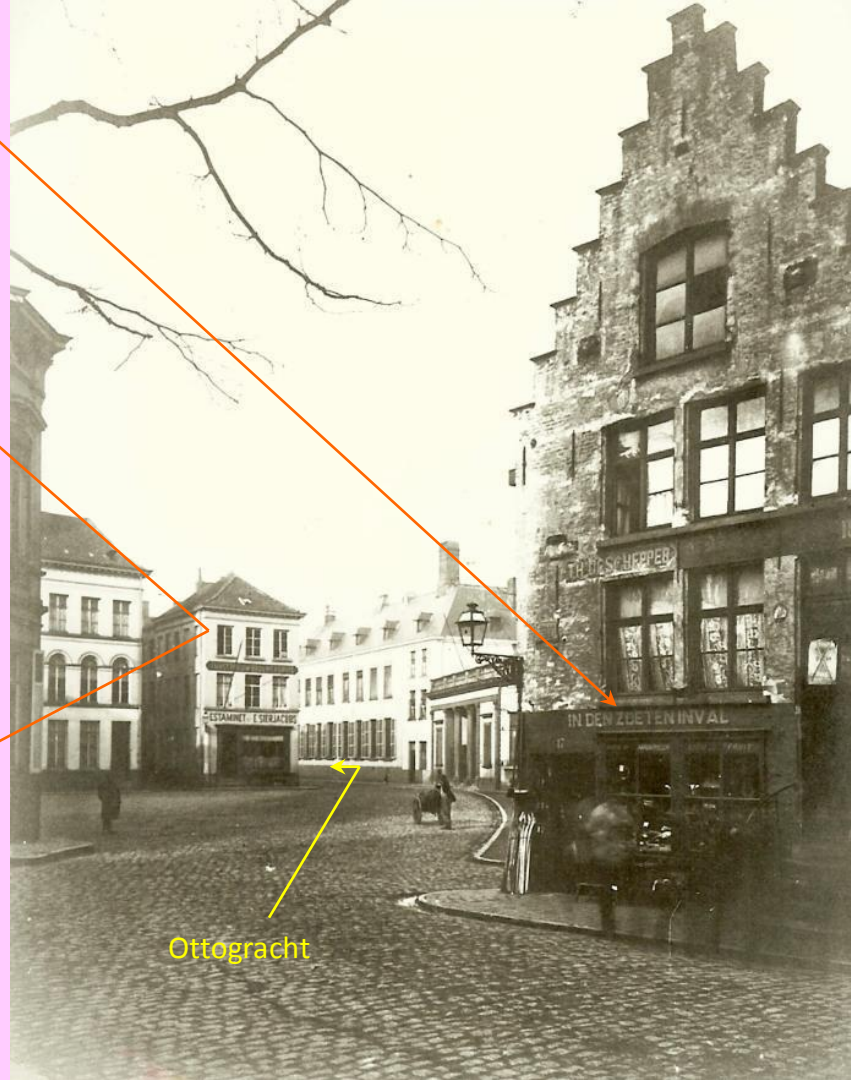
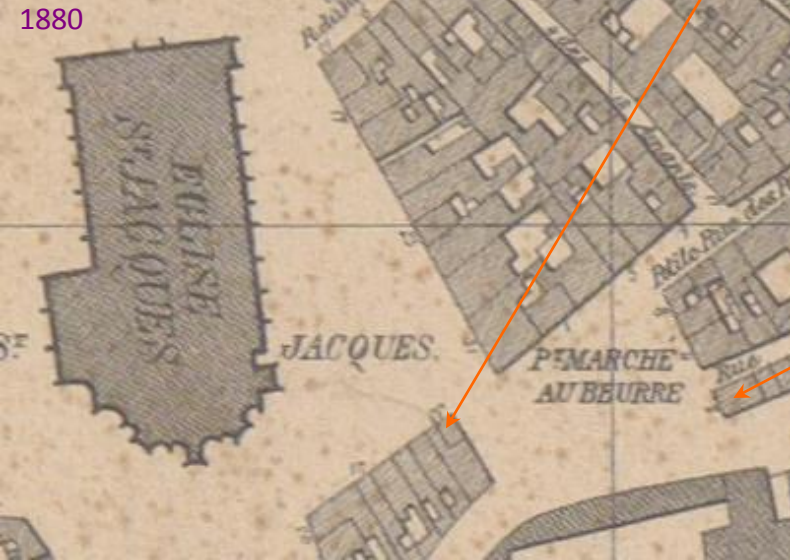

'In Den Zoeten Inval' is al een geruime tijd verdwenen. Het hele huizenblok op het kaartje links is met de grond gelijk gemaakt om de Bibliotheekstraat en later de rotonde achter de kerk aan te leggen.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Het Beverhoutplein, voorheen de Kleine Botermarkt.

In de 17^e eeuw werd daar de eiermarkt gehouden.

Ottogracht

1880

Bibliotheek

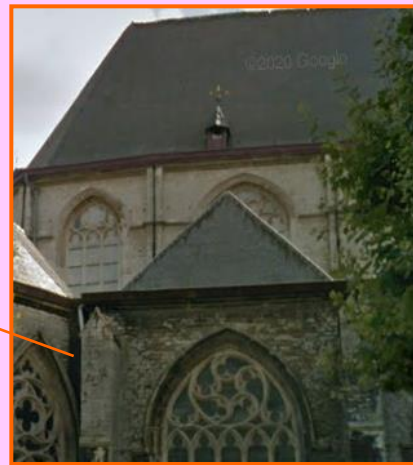

gedempte Ottogracht

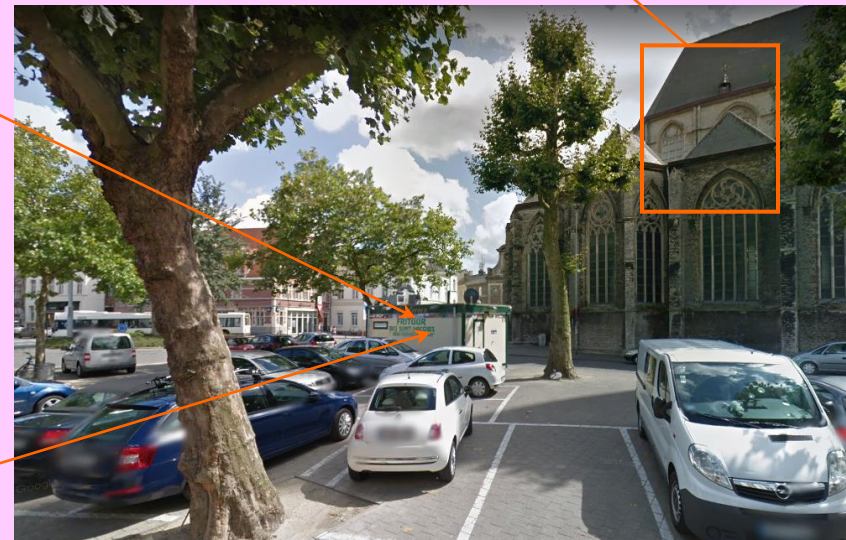
johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Een grote overstroming zette in 1872 de hele Waterwijk blank. De stad besloot daarop de Ottogracht te dempen. In 1904 werd de Bibliotheekstraat dwars doorheen de voormalige botanische tuin aangelegd, als verbinding tussen de Sint-Jacobskerk en de nieuwe Minnemeersbrug.

Frietkot bij St.-Jacobs

Deze dia om de coördinaten van het café aan te tonen t.o.v. de St.-Jacobskerk.

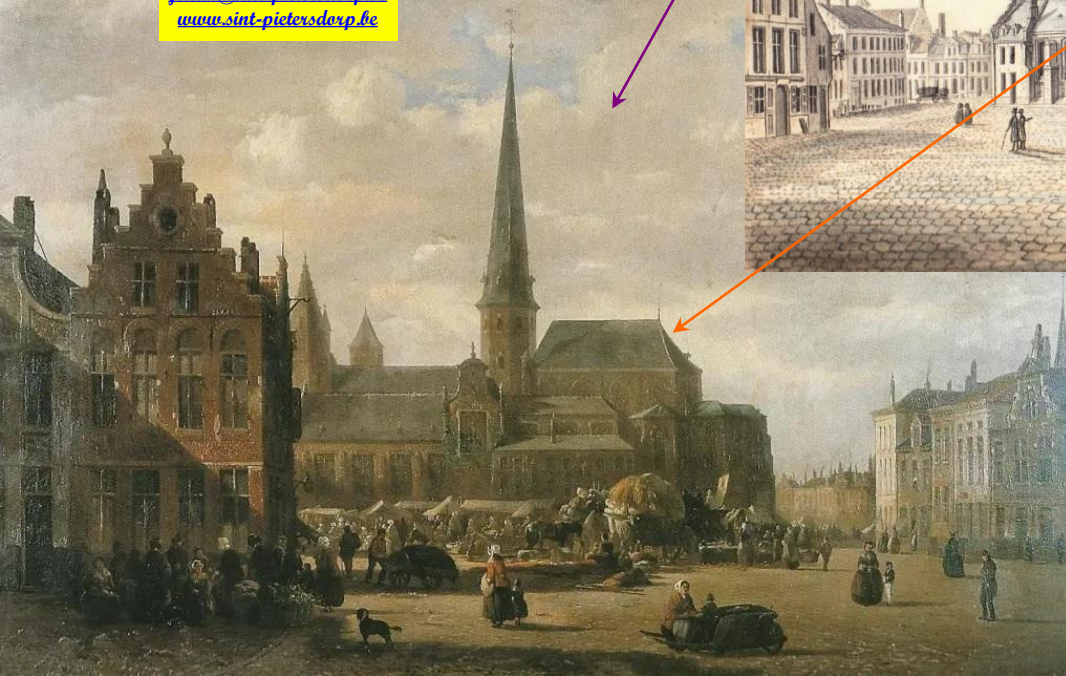

Beverhoutplein
—
Penitentenstraat
(voorheen Steurstraat)

Toen onze soldaat Wynantz zijn aquareel rechts onderhanden nam zag hij dit rond 1825. Een kleine 100-tal jaren later zou hij de kerk bijna niet meer herkennen omdat het schip grondig werd verbouwd in 1906. Gelukkig is er weinig of niks veranderd aan de 3 torens. Wel een nieuwe dakbedekking. Het vorige dak werd aangepakt in 1756.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Schilderij, St.-Jacobskerk en de Vlasmarkt circa 1860 en 1825

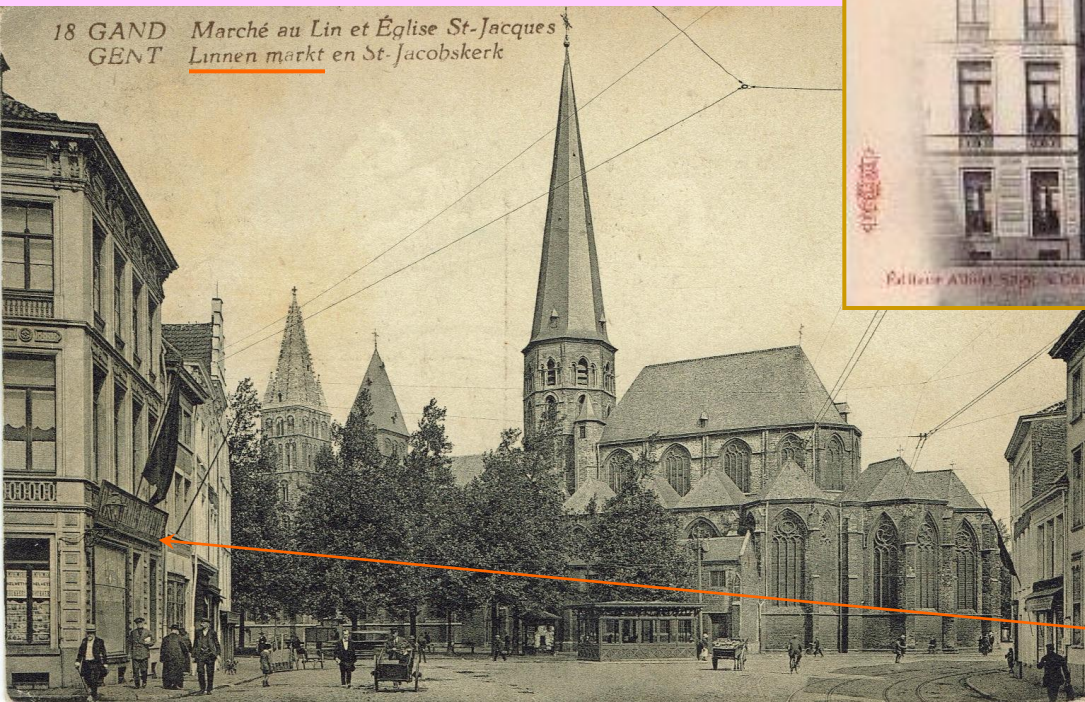

Op het dak had men in het lood een datum **1756**. Schrift dat werd verwijderd bij de renovatie in 1883-'86. Maar op het schilderij uit 1860 heeft de schilder dit weggelaten.

2 postkaarten uit de Belle époque na 1906

Marché au Lin **foutief** vertaald als Linnenmarkt in plaats van
Vlasmarkt

Papeterie, schrijfgrief, boekdrukker G.
Vangysel, Vlasmarkt 14

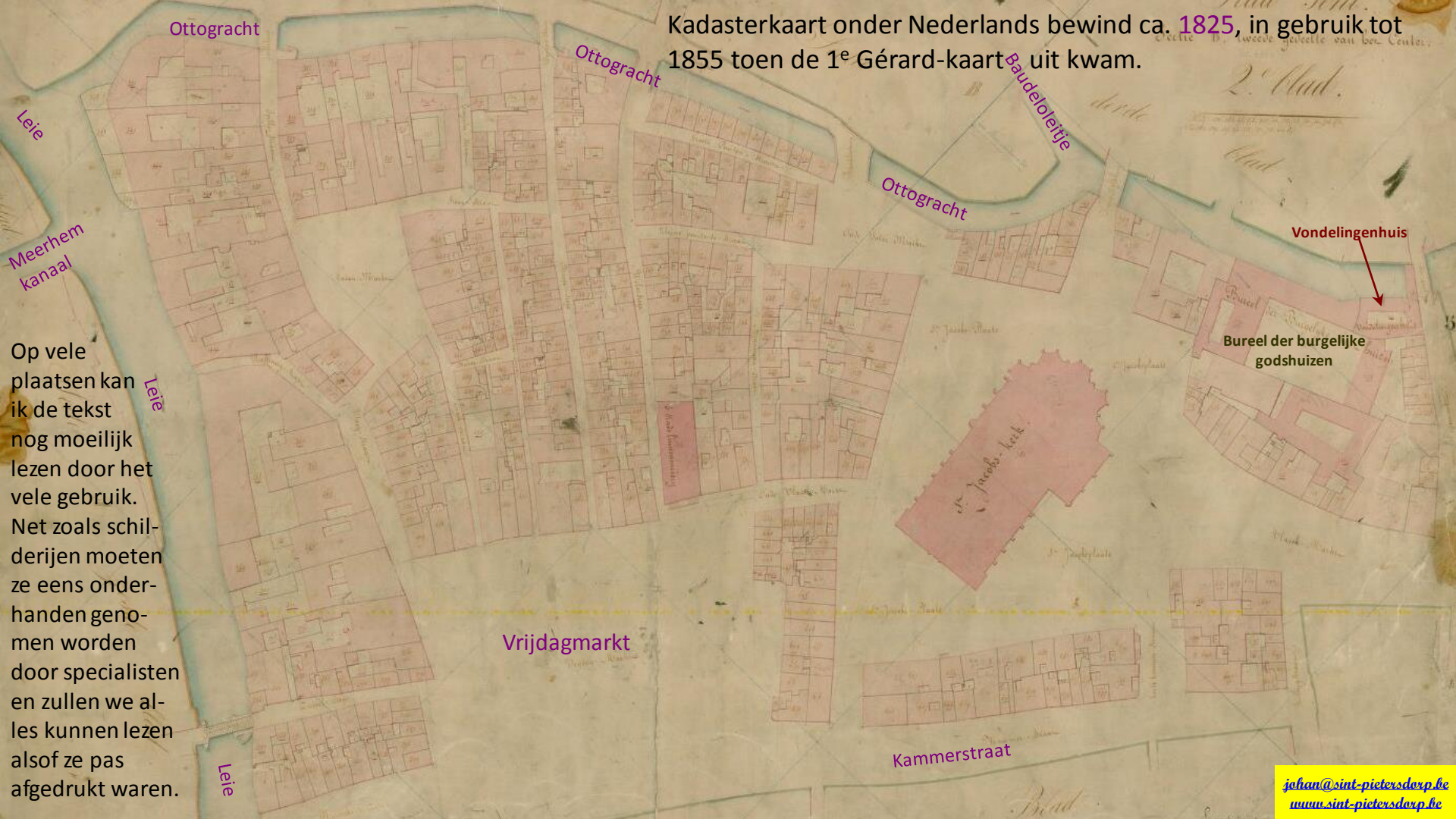

De Gentse „kasseien”.

Vanaf 1671 gebeurde het kasseien van de straten op kosten en onder de verantwoordelijkheid van de gebuurten. Het stadsbestuur nam enkel nog de pleinen, de brugdekken en de toegangen tot de stadspoorten voor zijn rekening. De Gentse kasseien blijken bijzonder in de smaak te zijn geval-

len van de Hollandse soldaat J.J. Wynants, die ze handig integreerde in zijn pittoreske stadsgezichten, zoals hier op de prent van de Vlasmarkt en omgeving. Aquarel van J.J. Wynants, ca. 1820. SAG, Collectie Wynants.

Kadasterkaart onder Nederlands bewind ca. 1825, in gebruik tot 1855 toen de 1e Gérard-kaart uit kwam.

Ottogracht

Ottogracht

Baudelpleitje

Ottogracht

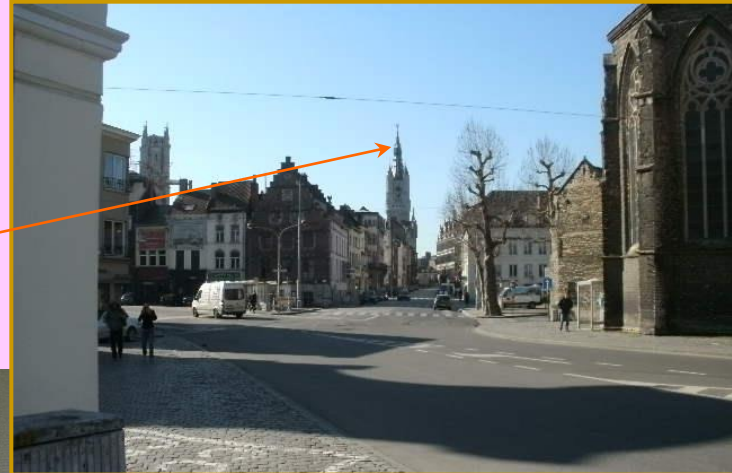
Vondelingenhuis

Bureel der burgerlijke godshuizen

Vrijdagmarkt

Kammerstraat

Op vele plaatsen kan ik de tekst nog moeilijk lezen door het vele gebruik. Net zoals schilderijen moeten ze eens onderhanden genomen worden door specialisten en zullen we alles kunnen lezen alsof ze pas afgedrukt waren.

VLASMARKT

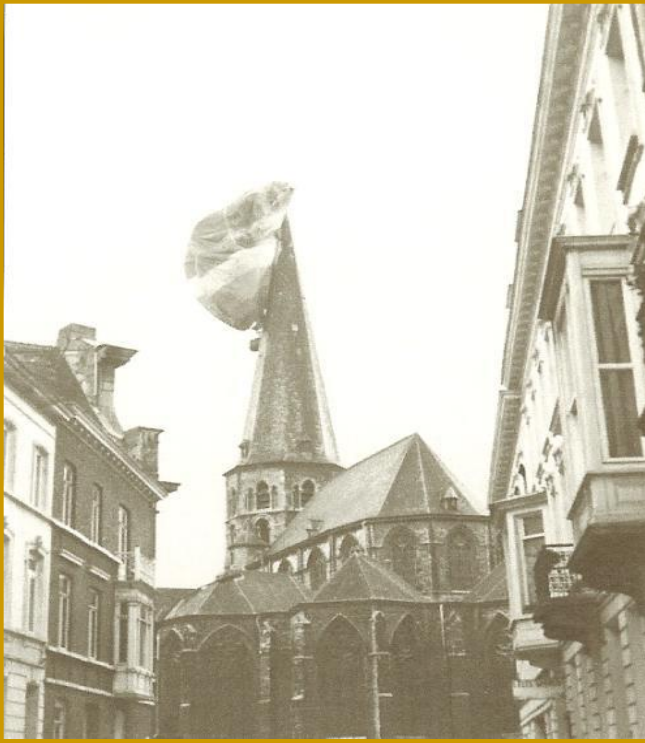
strekt zich uit van bij St Jacobs tot 't begin van St-Jacobs-nieuwstraat. Men noemde dit plein vroeger *de Oude Vee-markt*, de *Garenmarkt*-en ook wel eens de *Peerdemarkt*. In 1796 spreekt Goethals reeds van de Vlasmarkt, en drie jaar later drukt L. De Vreese reeds *Marché au Lin*.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

In 1996 haalde de Sint-Jacobskerk het nieuws en bereikte zelfs de **USA**. Een luchtballon was blijven plakken aan de toren.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

jehan@sint-pietersderp.be
www.sint-pietersderp.be

Op de
Prondelmarkt

Torentje v/d
Baudelokapel
en de prondelmarkt.
aan de Sint-Jacobs-
kerk

Ets 1907
Jules De Bruycker
(1870-1945)

De Vlasmarkt rond 1860 geschilderd door Boulanger

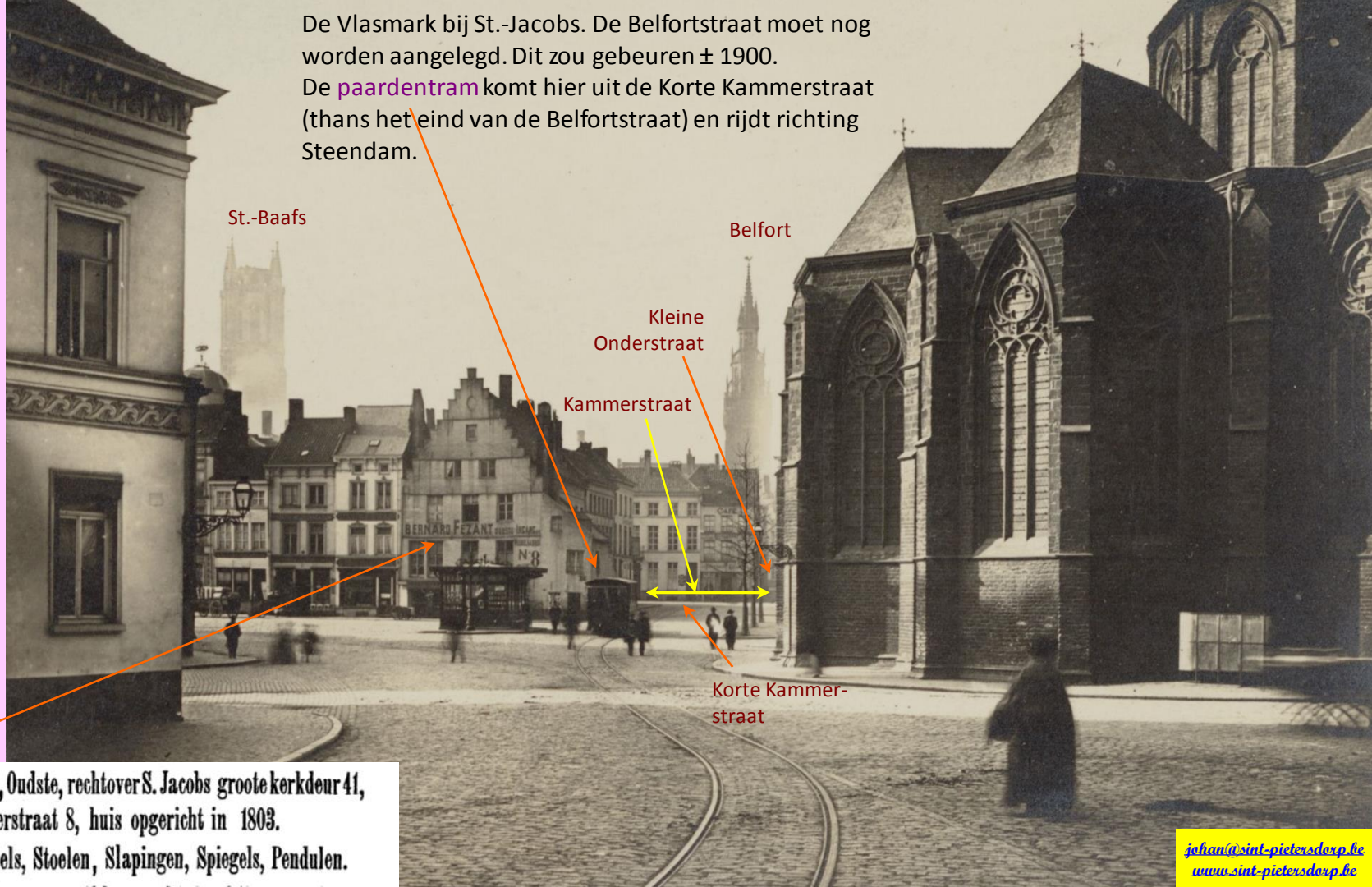
Op de hoek van de Vlasmarkt bevond zich reeds geruime tijd café 'Het Krochtje'.

Op de gevel een goed leesbare reclame voor de zaak van Bernard Fezant.

In het midden op de Vlasmarkt een tramkiosk waarvan weinig beeldmateriaal rest.

Foto omstreeks 1880-'90

De Vlasmarkt bij St.-Jacobs. De Belfortstraat moet nog worden aangelegd. Dit zou gebeuren ± 1900. De **paardentram** komt hier uit de Korte Kammerstraat (thans het eind van de Belfortstraat) en rijdt richting Steendam.

BERNARD FEZANT, Oudste, recht over S. Jacobs groote kerkdeur 41, Korte Kammerstraat 8, huis opgericht in 1803. Groote keus van Meubels, Stoele, Slapingen, Spiegels, Pendulen.

1940

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

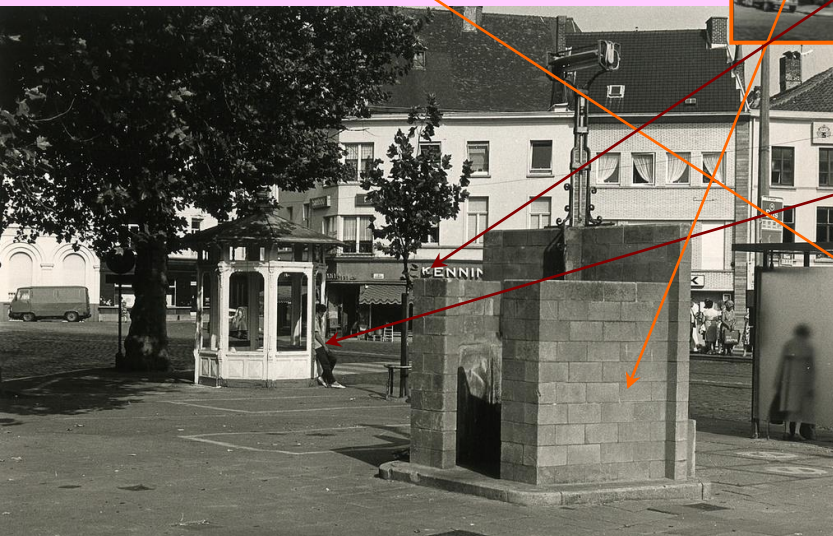

De Belfortstraat aan de
Vlasmarkt

Ik begon me al wat zenuwachtig te maken toen ik de gekende **oude piscine** niet meer zag staan achter het bushokje op het pleintje bij St.-Jacobs...

Na wat draaien en keren bemerkte ik opeens ook dat de kiosk verbannen was en er zich op die plaats gelukkig een **moderne versie van een piscine** stond...

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

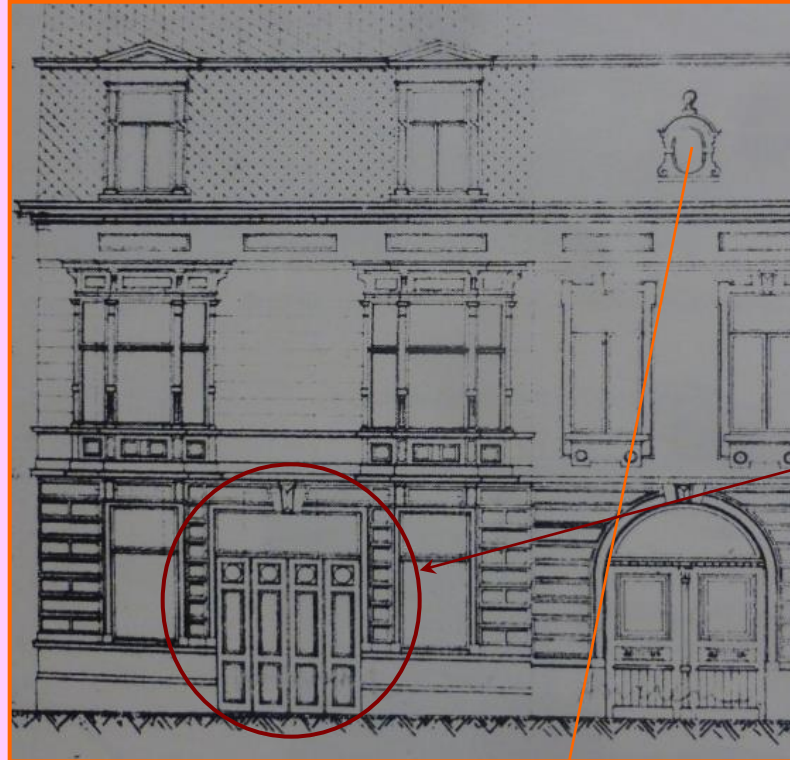

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

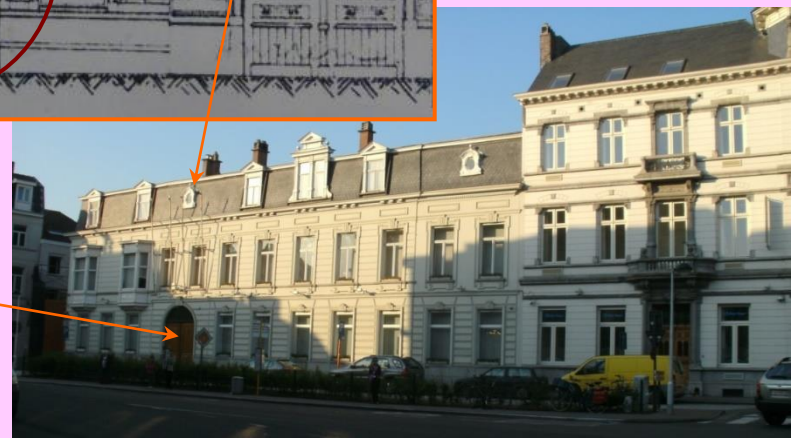

Waarom deze tekening?

De vroegere eigenaar van dit huis was de industrieel Carels die bij de selecte groep v/d eerste auto-eigenaars behoorde. Het was hij die in 1908 een bouw-aanvraag indiende om zijn woning te verbouwen met o.a. een garagepoort voor zijn auto. Die zou er ooit gekomen zijn, doch wanneer ze verdween, dat is niet gekend.

Foto's links - Huizen op de Vlasmarkt en rechts de overkant met de gouverneurswoning.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Kapel

Hospitaal of Godshuis genaamd 'St.-Jan-ten-Dulle',
gesticht door het stadsbestuur voor de opvang van
waanzinnigen. Gezien vanuit de Houtbriel.

Vlasmarkt

Oude Schaaapmarkt

Houtbriel

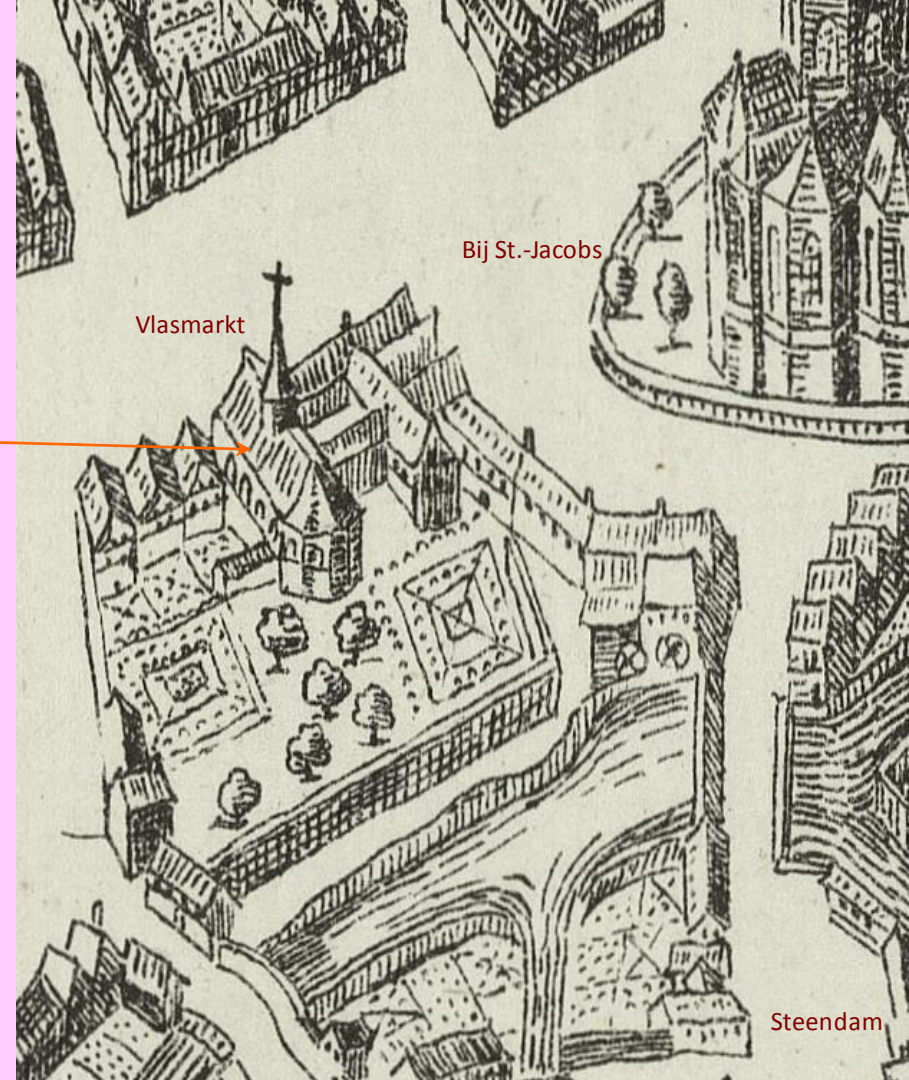
St.-Jansbrug

St.-Jansdreef

Foto linksonder - Pentekening naar een detail uit het anonieme schilderij op vorige dia. We zien het hospitaal vanaf de Oude Schaapmarkt (vanuit deze positie ligt de Houtbriel recht achter ons), de **Sint-Jansgracht** ligt duidelijk aan de achterzijde van het hospitaal. De Brug over de Sint-Jansgracht is de '**Sint-Jans Brugghe**'. Het hospitaal strekt zich uit over heel de breedte van de prent. De oude gotische kapel had haar voorportaal blijkbaar op de Vlasmarkt

jehan@sint-pietersderp.be
www.sint-pietersderp.be

Plan rechts - Op de heruitgave v/d kaart van Hondius uit 1641 door Nicolas Heins in 1904 staat het complex van het godshuis ook in detail afgebeeld. De **kapel** is er ~~blijkbaar verbouwd en uitgebreid~~. In 1742 werd ze gesloopt.

De kapel St.-Jan in d'Olie staat op de kaart van Covens & Mortier uit 1740 nog steeds op haar oorspronkelijke plaats aan de Vlasmarkt (59), in die tijd Verkenmarkt genoemd.

Op de kaart van 1855 staat ze Bij St.-Jacobs. Vandaag nog gekend als het voormalig Engels kerkje.

(81) Is het klooster v/d Grauwe Zusters van St.-Jacobs en wat later de Zusters Penitenten van St.-Jacobs genoemd. De orde werd opgericht in 1440 en afgeschaft in 1784 door Jozef II. Kort daarna bouwde Pieter Colpaert twee rijen huizen op de terreinen v/h klooster in de Lange Penitentenstraat (nu de St.-Amelbergastraat).

De huidige Penitentenstraat was voorheen de Steurstraat en nog vroeger de Kleine Penitentenstraat.

N^r 34 Bestuur der
Burgerlijke Godshuizen
(Hospicen)

1893

Bij Sint-Jacobs n^r 33 in 1893
Oost-Eecloos Melkhuis,
D. De Buck

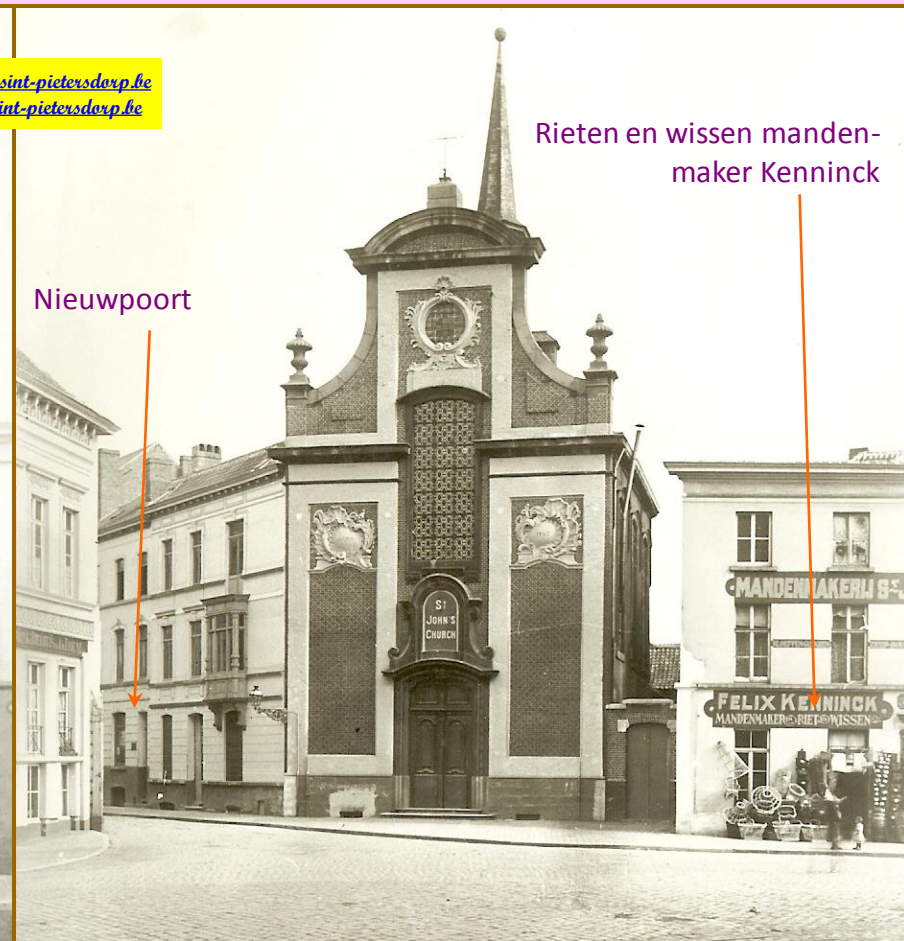

Een paar jaren later zal hier een straat komen te liggen, de Nieuwpoort

St.-John's kerk beter gekend als het Engels kerkje, Bij St.-Jacobs - Nieuwpoort voor en na de aanleg v/d Nieuwpoort in 1894.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Nieuwpoort

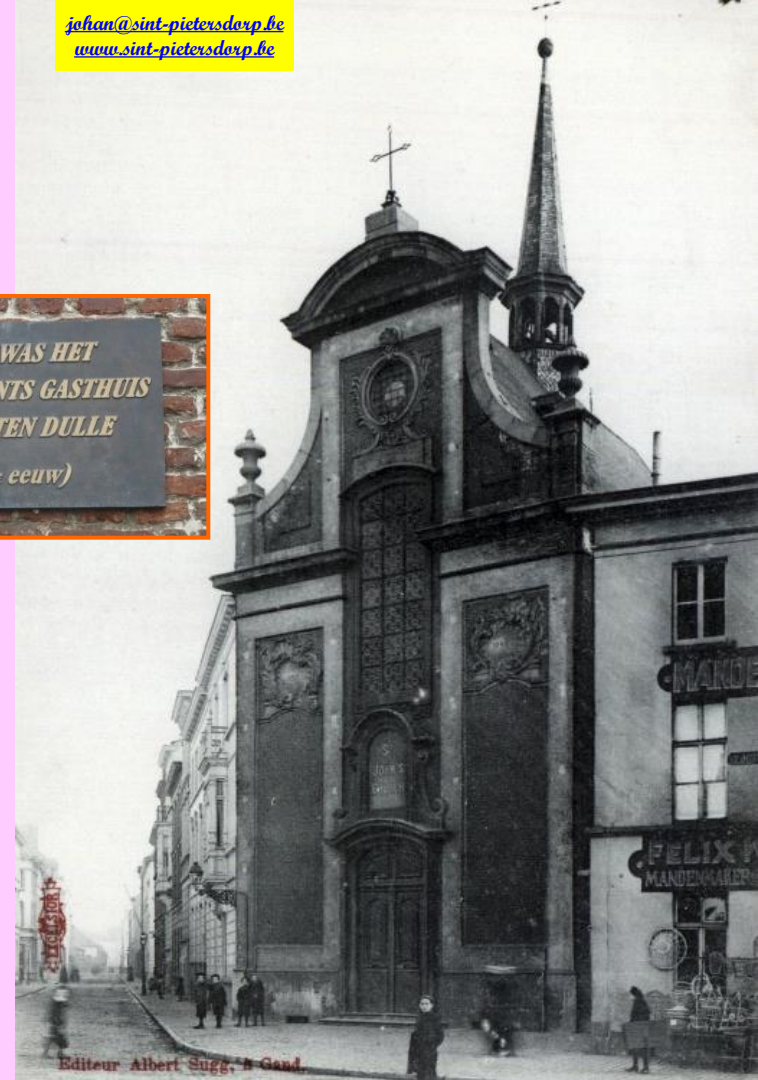
Rieten en wissens manden-
maker Kenninck

De voormalige **kapel St.-Jan in d'Olie** (of St.-Jan-ten-Dulle) hoorde oorspronkelijk bij het Sint-Janshospitaal, dat in **1191** werd gesticht. De **hedendaagse kapel** werd in **1743-'45** opgetrokken naar een ontwerp van architect B. De Wilde. Ondanks de nabijheid van de veel grotere St.-Jacobskerk trekt de voorgevel de aandacht door zijn symmetrie, zijn rijzige verhoudingen en zijn zorgvuldig uitgewerkte decoratieve elementen. De kapel is bij de Gentenaars vooral gekend als de voormalige **protestantse St. John's Kerk**. Zij is sinds 1943 beschermd als monument en er is nu een **antiek- & kunstgalerij** in gevestigd.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Het St.-Janshospitaal heeft meerdere namen gekend. Toen op het einde van de 18^e eeuw de Fransen hier de baas kwamen spelen werden alle kloosters afgeschaft om geld in de staatskas te krijgen. Ook deze kapel werd verhuurd aan de meestbiedende en werd gebruikt als magazijn. In 1844 werd ze terug geschonken aan de eredienst. In 1866 kwam er de Anglicaanse eredienst zich vestigen, in 1894 verdwenen de gebouwen voor de kapel om de straat Nieuwpoort door te trekken.

Einde van A27.
Zie verder [A28](#) voor de
St.-Jacobsnieuwstraat
Gildestraat, Kalvermarkt,
enz... , het gebied tot aan
de Reep.

Geef deze website door aan vrienden met [E23](#) erbij zodat zij
onmiddellijk hun keuze kunnen opzoeken en aanklikken. Je gaat
er hen en ook ons een groot plezier mee doen!

